

אבירי החתום

הורחקו ממנה במרוצת השנים, את כל אנשי הימין המטיף פים לדעות ציוניות-כלליות בנוסח זה או אחר: מדוע לא לגייס למפלגה אנשים כמו ליבנה ושות', שחיברו במור ידיהם את מצע-הבחירות של הצי"כ לבחירות האחרונות? עסקנים שישו את הכל כדי לפלס כל מתחיה רה פוטנציאלי בצמרת מפלגתם, שמועו כנחה בעד אנשים חדשים מלהצטרף למפלגתם — כיצד הם מעיזים להפריח סיסמות על איחוד?

★ ★ ★

לא פעם השחינו את המשטר המפלגתי הקיים לתקופה הפיאודלית. המלחמה הנוכחית על שיטת-הבחירות מתחילה להזכיר את סופה של אותה תקופה — את מלחמת הפרונדה במאה ה-17. באותם ימים ניסה מלך צרפת ללכד את המדינה במשטר

פניה היא שוב לזנבות המפלגתיים, לאותם שמות עיפיים ומשומשים הידועים מכל עצומה מפלגתית. העסקנים אינם מעוניינים לשתף ביוזמה, "ציבורית" זו אנשים שאינם שכירים, בצורה זו או אחרת, של המפלגות השונות.

★ ★ ★

עסקני המפלגות מרגישים בנוח כאשר הם מתכנסים באחד האולמות, בבניין הכנסת, וכורתם ביניהם ברית של "שמור לי ואשמור לך", בנוסח: "אני מבטיח שלא להצביע עם מפא"י נגדכם, בתנאי שאתם תבטיחו שלא להצביע עם מפא"י נגדנו"; או: "אני נותן לועד ארבעה וחצי משוררים, אלוף אחד ושלושה חקנים מהמתחן שלי — בתנאי שאתם תתנו שני אלופים ושלושה וחצי סופרים." אבל לגייס כוחות חדשים, לעורר תנועה ציבורית אמיתית — חס ושלום! זה יותר גרוע, בעיניהם, מאשר להיכנע לבן-גוריון. האנשים החדשים יכולים לפלוש לתוך המפלגות, ולערער את מעמד העסקנים השולטים בהן כיום. והכוחות החדשים עלולים להתחרות במפלגות עצמן.

זאת גישה אכזרית, נוכח הסכנה האיומה הצפויה כיום לעצם קיום המפלגות. אולם היא טבעית לגמרי נוכח אופי המפלגות.

בארץ דמוקרטית, המטרה העיקרית של כל מפלגה היא לגייס כוחות חדשים. כל איש-ציבור מפורסם, כל דמות נערצת, כל גיבור צבאי או ספורטאי גדול, המצטרפים למפלגה — הריהם תוספת-כוח לה, המגבירה את סיכוייה להגיע אל השלטון. מעל לכל מפלגה תלוי שלט מאיר עיניים: "ברוך הבא!"

בארץ המצב הפוך. מעל לכל מפלגה תלוי שלט: "ארור הבא!" ראשי המפלגה קונים בזהירות. מעוניינים לרכוש אנשי-שרדה. אולם אנשי-ציבור? חס ושלום!

כי המפלגה הישראלית היא גוף כלכלי. ראשיה מבקשים להפיק ממנה תועלת — משרות נוחות, רשיונות-ייבוא, נסיעות לחוץ-לארץ, כבוד ופירסומת. כל אדם רציני המצטרף למפלגה — הריהו מתחרה פוטנציאלי.

לכן עסקנים מוטב ראשי המפלגות בגרוש חברי הצמרת שלהן.

די להזכיר את גורלו של ישראל רוקח במפלגת הציונים הכלליים, את גורל עסקני פועלי-ציון-שאל במפלגת אחדות העבודה, ואת גורל מאות הרביוניסטים ואנשי-האצ"ל הוותיקים שולקו מצמרת חרות. מפלגות אחרות, כגון מפ"ם, הדתיים-הלאומיים והפרוגרסיבים, עסקות בעיקר בכניעת הצטרפותם של כוחות חדשים מן החוץ.

★ ★ ★

כך נוצרה בארץ עתודה גדולה של עסקנים מובילים, אנשים שגורשו או הורחקו ממפלגות שונות על ידי קנוניות, או ברחו בעצמם — משום שלא הצליחו להגיע לעמוד-השפעה במפלגות אלו.

עתודה זו היא, כיום, בת-הברית העיקרית של דויד בן-גוריון במסעו להשמדת המפלגות. בן-גוריון מציג בפני אנשים אלה פיתוי גדול. הוא אמר להם, למעשה: "ראו — לעולם לא תגיעו להשפעה כלשהי במפלגות הקיימות. לכל מפלגה יש צמרת עסקנים שתשמור על עמדותיה בכל מחיר. אולם אם תקום שיטת הבחירות האישיות, תוכלו להיבחר באופן אישי. תגיעו לכנסת." כבר הוכחנו לא פעם כי זהו מיקסם-שחא. אף לא אחד מכל האנשים האלה לא יגיע לעולם לכנסת בשיטת הבחירות האזוריות-הרובניות. בשיטה זו ייבחרו אך ורק אנשי מפא"י — או אנשים שמפא"י תעזור להם להיבחר.

אולם אין לבוא בדבריהגיון לאנשים ממורה מרים, השונאים שינאה לזהטת את מפלגות-המילשעבר, מהן הורחקו. כאשר אדם רוצה בקאריירה פוליטית, כאשר הוא נכסף לכבוד ציבורי או כאשר הוא מאמין שיש לו מה לתרום לחיי הציבור — מסוכן מאוד לעצור בעדו. זהו כוח תוספת, העלול להפוך נשק קטני לני כירי בן-גוריון.

אין זה מקרה כי אנשים כמו ערי ז'בוטינסקי ואליעזר ליבנה — איש שלא ניתן לו מקום מתאים בתנועת-החרות ואיש שלא ניתן לו מקום במפלגת הציונים הכלליים — הינם כיום המטיפים העיקריים לשינוי שיטת הבחירות.

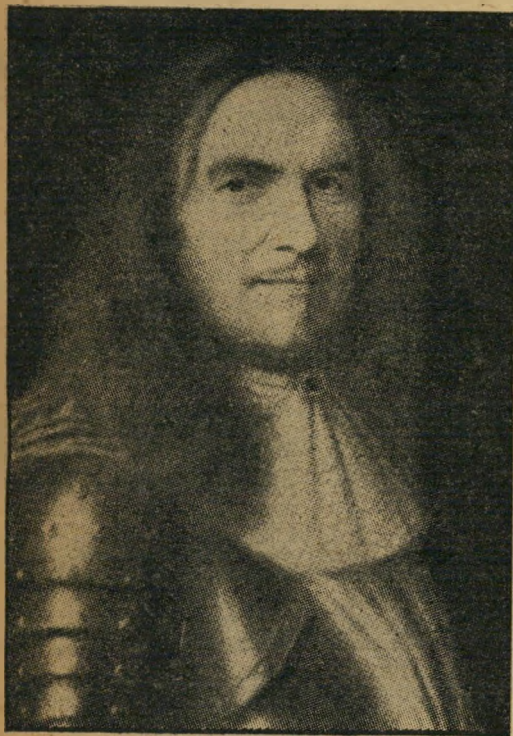
★ ★ ★

קראתי בחיוף מסויים את דבריו של חברה-כנסת יוסף סרלין, שנתפרסמו אף הם בגליון האחרון של העולם הזה. הוא טען כי יש לתגייס שוטת-בחירות שלישית, אזורית-חסית, כדי להביא לריכוז כל הכוחות בארץ בשלוש מפלגות גדולות. כמה זה מצלצל נהמדי! אבל אם רוצים להביא לריכוז כוחות, למה לא להחליף קודם כל. במפלגת הציונים ה-כלליים עצמה? מדוע לא לקלוט בה את כל העסקנים ש-

שבוטע שעבר פירסם העולם הזה מאמר החייב לשמש אות-אזעקה לכל אשר דמות המדינה יקרה לו. תוכנו היה מחרד. בעל המאמר צידד בהנהגת שיטת ה-בחירות האזוריות-הרובניות מתוך הבנה מלאה שזו תביא לדיקטטורה רודנית. הוא קיחה כי אחרי היוצר דיקטטור רה כזאת, יקומו בארץ כוחות שיפילו את המשטר הקיים בכוח הזרוע, בדרך של מלחמת-שיחורר מזוינת.

האיש שכתב דברים אלה אינו איש משולי החברה, גם לא עיב-בטל צמאדם או חובב-הפיקות. משה ברש הוא כמעט-צבר, קרוב-משפחתם ובן-ביתם של כמה מגדולי מפא"י, לוחם ששרת גם בהנהגה וגם באצ"ל, ושהקריב למען המולדת את שתי רגליו.

אני שולל את דעתו. כפי שכבר ציינתי פעם, מזכירות לי דעות אלה את הקומוניסטים הגרמניים, שסייעו בשנת 1932 לעליית היטלר לשלטון, מתוך אמונה כי הדיקטטורה ה-

טוראן

של מלוכה אבסולוטית, משטר בו משמש המלך כדיקטטור. לצורך זה היה עליו לשים קץ למשטר הפיצול הפיאודלי. הוא ניגש לחסל את מעמד אבירי-החמס, הפיאודלים החמ-סניים שחילקו ביניהם את המדינה וחמסו איש איש את הנתונים ועוברי-האורח במחוזו.

כנגד נסיון זה קמה הפרונדה. השם עצמו פירושו קלע — כי התנועה כולה מצאה את סמלה בקלעים בהם ידה המון הפאריסאי אבנים בכתבי אוהדיו של הבן-גוריון הצרפתי, ה-קארדינאל מאורן, שהמשיך במפעלו של הקארדינאל רישלייה. הפרונדה היתה ברית-פיאודלים שמטרתה לשמר על ה-משטר הקיים. הפרונדרים התקוטטו ללא הרף בינם לבין עצמם, אף בגדו איש ברעהו. אולם הם היו מאוחדים כפחדם מפני המלך — והם לחמו במשך ארבע שנים כדי להגן על הפריבילגיות וכוחות-היתר שלהם, בהנהגת ה-מצביא הגדול טוראן.

העם היה ניטראלי במלחמה בין המלך לבין אבירי-החמס. הוא הרגיש כי מלחמה נמושעה על חלוקת השלל בין שני הצדדים — וכי שום טובה לא תצמח להמונים מצד זה או מצד זה. אך לבסוף נמאסו הפרונדרים על העם כמורה כזאת, שהוא החל תומך בדיקטטורה של המלך, כדי לשים קץ לאי-הסדר. המלך ניצח.

★ ★ ★

פרשה זו צריכה לשמש לקח לאבירי-החמס שלנו, בצאתם למלחמה נגד שיטת-הבחירות הבן-גוריונית. העם לא יתמוך בפרונדה של עסקני-המפלגות, שכל מט-רתה לשמור רק על הפריבילגיות של קומץ פיאודלים מפ-גלתיים. פרונדה כזאת נידונה מראש לכישלון — וסוף המלך המפא"י לנצח.

עסקני המפלגות חייבים להבין כי הפיאודל ליום מגיע לקיצו. הבחירה היא בין דמוקרטיה יח חדשה לבין דיקטטורה מפא"יית.

רישלייה

נאצית תתמוטט במהרה ותביא בעיקבותיה למשטר קומוניס-טי. אולם איני בא עכשיו להתחכך עם ברש.

אני מתייחס אל דבריו כאל סימפטים לתה-ליך נפשו שאינו מוזהר לאיש אחד, ושצריך להרעיד את מנהיגי המפלגות בישראל.

הקול הבוקע ממאמרו של ברש הוא קול היוש הסופי בין המפלגות הקיימות. כאשר אדם נורמאלי, המושרש ב-מדינה, מגיע למסקנה כי מרחץ-דמים עדיף על המשך המצב הקיים — הגיע זמנו של מעמד העסקנים להתעורר.

כי זה התוכן האמיתי של דברי ברש אל ראשי המפלגות: נמאפתם. אם לא תשנו את עצמכם ללא דיחוי — אנחנו נעזור לכך-גוריון לכרות את קברכם, ונצחק בשעת ההלוויה.

★ ★ ★

אני שולל את דברי ברש, אולם אני מבין ללב. הת-נהגותם של עסקני המפלגות בימים האחרונים אינה מבטירה את רגשי הכבוד והאהדה אליהם.

כאשר עסקני-המכירה של בנימין מינץ הוכיחה כי מוזי מתי-הבחירות הבן-גוריונית מגיעה אל סף ההצלחה, נשאר עסקני-המפלגות אוישים ואחוזי-תבוסנות. רק כאשר גאה גל של התעוררות ציבורית ספונטאנית (אשר העולם הזה תרם את תרומתו ליצירתו), התעוררו העסקנים מתרדמתם. הם החלו יומים פעולה בכנסת ובחודי המפלגות.

זאזי לפעולה הזאת.

כי גם בשעת צרתם, כאשר סכין השוחט כבר נוגעת בצווארם, אין הם מסוגלים לשנות את אפיים. המצב קורא לתנועה ציבורית גדולה. לגיוס כל הכוחות הפוליטיים וה-המברתיים, להעלאת אישים חדשים — אך הם מסוגלים רק להוליד קנוניה בינמפלגתית נוספת.

אומנם, מכור על ועד "ציבורי". פה ושם אף נערכו כדברי רשימות ראשונות. אולם ה-